

**Informacja na posiedzenie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom  
Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze**

**dotycząca wyników kontroli ARiMR w zakresie stanu zaawansowania prac nad programem  
azotanowym**

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, kontrola stosowania programu azotanowego przez podmioty prowadzące produkcję rolną jest wykonywana przez właściwe organy Inspekcji Ochrony Środowiska, czyli wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska.

Niezależnie od powyższego, w ramach wsparcia finansowego ze środków WPR, wymagania programu azotanowego wchodzą obecnie w zasady warunkowości. Dlatego wszyscy rolnicy korzystający z płatności bezpośrednich, a także płatności obszarowych mogą być w tym zakresie kontrolowani przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Na warunkowość składają się normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (tzw. GAEC) oraz wymogi podstawowe w zakresie zarządzania (tzw. SMR).

Zgodnie z SMR 2, rolnicy wnioskujący o wskazane powyżej rodzaje płatności zobowiązani są do przestrzegania m.in. wymogów wynikających z Dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. *dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego* tzw. dyrektywy azotanowej, która w Polsce wdrożona została poprzez ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne oraz tzw. program azotanowy.

W ramach warunkowości – w przypadku stwierdzenia, w trakcie kontroli przez ARiMR nieprawidłowości w przestrzeganiu wymogów określonych dla SMR 2 konsekwencją dla rolników jest odpowiednie zmniejszenie kwoty płatności.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi z ARiMR w 2019 r. łącznie stwierdzono 2229 naruszeń z czego najwięcej – 382 dotyczyło braku obliczeń maksymalnych dawek azotu lub niekompletność tych obliczeń.

W kolejnych latach najwięcej naruszeń dotyczyło przechowywania nawozów naturalnych w sposób niezapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu przez niezapewnienie powierzchni nieprzepuszczalnych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych, co przedstawia poniższa tabela:

| Informacja o naruszeniach/rok                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 2020      | 2021      | 2022      | 2023      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| łączna liczba naruszeń                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1236      | 1217      | 1169      | 1442      |
| Naruszenia w zakresie przechowywania nawozów naturalnych płynnych lub nawozów naturalnych stałych w sposób niezapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu przez niezapewnienie powierzchni nieprzepuszczalnych miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych lub pojemności przykrytych zbiorników na nawozy naturalne płynne | 208 (17%) | 215 (18%) | 226 (19%) | 362 (25%) |

**Informacje na temat stanu wdrażania instrumentu „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych” PROW 2014-2020.**

Rolnicy, w których gospodarstwach prowadzony jest chów zwierząt gospodarskich mogli wnioskować o pomoc finansową w ramach typu operacji „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych” PROW 2014-2020.

Producenci rolni mogli uzyskać dofinansowanie na inwestycje, które służą dostosowaniu gospodarstw do wymogów określonych w programie azotanowym w zakresie przechowywania nawozów naturalnych (lub kiszzonek - w przypadku młodych rolników), a także na doposażenie gospodarstw w urządzenia do aplikowania nawozów naturalnych płynnych.

Ogółem w ramach przeprowadzonych 8 naborów złożono **11 033 wniosków** o przyznanie pomocy na **kwotę 903 mln zł**.

Ostatni nabór wniosków został przeprowadzony w terminie 20 lutego - 20 marca 2024 r.

Wpłynęło 659 wniosków na kwotę 64 mln zł (liczba wniosków może jeszcze ulec zmianie o wnioski wysłane pocztą tradycyjną).

Beneficjenci w ramach zakończonych operacji (efekty rzeczowe wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.) wybudowali, przebudowali lub zakupili m. in.:

- zbiorniki na gnojówkę i gnojowicę o objętości 219,8 tys. m<sup>3</sup>;
- płyty obornikowe o powierzchni 109,6 tys. m<sup>2</sup>;
- zbiorniki do przechowywania pasz soczystych, w tym kiszzonek o objętości 9,6 tys. m<sup>3</sup>;
- a także zakupili 2 714 maszyn do nawożenia.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przewidziało również wsparcie dla producentów rolnych na inwestycje związane z przechowywaniem nawozów naturalnych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR). Ten zakres wsparcia został ujęty w interwencji: „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu”, w ramach której będzie można uzyskać dofinansowanie na wyposażenie gospodarstw w płyty, zbiorniki lub urządzenia do przechowywania nawozów naturalnych.